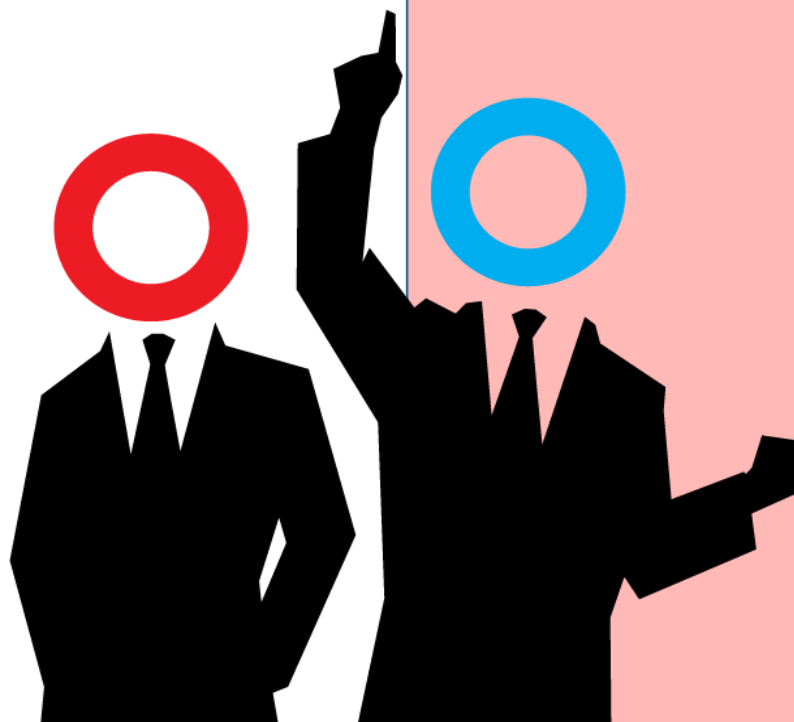

Атестація депутатів місцевих рад

1-й рік повноважень
Чернігівська міська рада

атестація
ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

Зміст

Вступ та методологія	3
Висновки	9
Відкритість та прозорість	12
Доброчесність	14
Підзвітність	15
Результати експертного опитування	17
Додаток 1 Експерти, які взяли участь в оцінюванні депутатів місцевих рад	18

**National Endowment
for Democracy**
Supporting freedom around the world

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

Вступ та методологія

Про «Атестацію депутатів місцевих рад»

Результати чисельних громадських моніторинрів свідчать про багатоскладовість проблеми невисокого рівня відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності виборцям депутатів місцевих рад, найбільш небезпечним наслідком якої є низький рівень довіри громадян до представницьких інститутів, в тому числі, до місцевих рад¹.

Однією з основних складових проблеми є базова непоінформованість виборців, як через неефективне використання доступних для місцевих депутатів каналів комунікації, так і через незабезпечення доступу до такої інформації для виборців з боку депутатів. Незабезпеченість в необхідному обсязі інформацією про діяльність місцевих депутатів призводить до зниження рівня прозорості реалізації ними своїх функцій, доброчесного використання владних повноважень так серйозного зниження рівня підзвітності виборцям. Окрім того, попередній досвід реалізації кампаній громадських моніторинрів реалізації повноважень місцевими депутатами, який має Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» свідчить ще й про невиконання обов'язків, покладених на депутатів місцевих рад профільним законодавством.

Практичними складовими проблеми є недоступність для громадян офіційної інформації про депутатів, неналежна практика проведення прийомів громадян, відсутність практики інформування про свою діяльність з боку депутатів, або ж формальне інформування без двосторонньої комунікації, невідповідність діяльності депутатів антикорупційним стандартам (розкриття для широкого загалу інформації про статки, оприлюднення інформації про приватні інтереси та врегулювання конфлікту інтересів за його з'ясування), відсутність підзвітності або лише формальна підготовка звітності, про яку переважна більшість громадян залишається необізнаним.

З боку самих депутатів загальний низький рівень відповідальності перед громадянами, часто виправдовується громадським характером представницьких функцій: відсутністю платні за виконання законних обов'язків (відвідування пленарних засідань сесій, засідань постійних комісій, участі в підготовці та розгляді проектів рішень місцевих рад, поданні депутатських запитів на вирішення ідентифікованих проблем громадян, тощо). Усвідомлюючи комплексність описаної проблеми, Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України» в 2015 році ініціювала громадську кампанію по персональній оцінці результатів діяльності депутатів Одеської міської ради VI скликання («Атестацію депутатів» Одеської міської ради).

З 2016 року організація, за підтримки [Міжнародного Фонду «Відродження»](#) розпочала пілотування ініціативи в 8 місцевих радах Одеської області, розширивши географічне охоплення, до вже новообраних депутатів Одеської обласної, Одеської, Ізмаїльської, Білгород-Дністровської, Подільської, Ренійської, Татарбунарської, Роздільнянської міських рад Одеської області.

¹ Соціологічне дослідження щодо політичної ситуації в Україні: 2021 рік // <https://uifuture.org/publications/zvit-socziologichnogo-doslidzhennya-shhodo-politychnoyi-sytuacziyi-v-ukrayini-2021-rku/>

В 2017 році аналогічне персональне оцінювання – Атестація депутатів місцевих рад за підтримки Національного фонду за демократію (NED) здійснювалось вже по відношенню до депутатів ще 7 міських рад обласних центрів: Рівненської, Львівської, Сумської, Черкаської, Дніпровської, Краматорської та Херсонської міських рад. **З 2018 року і натепер громадською кампанією «Атестація депутатів місцевих рад» охоплені міські ради 16 обласних центрів. Станом на 2021 рік кампанією охоплені депутати міських рад у Вінниці, Івано-Франківську, Кропивницькому, Києві, Луцьку, Львові, Миколаєві, Одесі, Полтаві, Рівному, Сумах, Харкові, Херсоні, Хмельницькому, Черкасах та Чернігові.**

Оцінювання діяльності депутатів в зазначених міських радах здійснюють партнерські організації, які на постійній основі займаються просуванням відкритості, прозорості, підзвітності та доброчесності органів місцевого самоврядування в відповідних містах: Рівненське та Львівське представництва Громадянської мережі ОПОРА, Черкаська обласна організація ВГО «Комітет виборців України», ГО «Центр суспільних досліджень», Причорноморський центр політичних і соціальних досліджень, ГО «Хмельницька ініціатива», ГО «Центр Політичних Студій», ОПОРА Харків, Центр Політичного Аналізу та Виборчого Консалтингу, Громадська організація «Центр громадської активності «Результат», ГО «Агентство економічного розвитку», Антикорупційна платформа «Інтегриті ЮА», ГО «Асоціація Політичних Наук», ГО «Агенція міських ініціатив».

Зазначена ініціатива реалізується з метою підвищення рівня відповідності діяльності місцевих депутатів законам України, практикам належного управління за допомогою персоналізованої оцінки кожного депутата, а також сприяння підвищенню обізнаності жителів місцевих громад про діяльність місцевих депутатів.

Складовими ініціативи є:

1. Здійснення персонального оцінювання місцевих депутатів по набору доступних для об'єктивного вимірювання критеріїв, які характеризують комплекс реалізації статусу депутата місцевої ради.
2. Додаткове виваження оцінки, яка здійснюється по об'єктивним параметрам, результатами опитування місцевих експертів щодо оцінки ними реалізації повноважень місцевими депутатами.
3. Вироблення персональних рекомендацій кожному місцевому депутату, який пройшов оцінювання, щодо підвищення якості реалізації повноважень та, відповідно, підвищенню персональної доступності для взаємодії з виборцями.
4. Персональне просування напрацьованих рекомендацій для місцевих депутатів.
5. Постійне інформування громадян про індивідуальні доробки місцевих депутатів в представництві виборців.

У своєму оцінюванні організація керувалася, в першу чергу, законами «Про місцеве самоврядування», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про запобігання корупції», «Про доступ до публічної інформації».

**National Endowment
for Democracy**
Supporting freedom around the world

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

атестація
ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

Оцінювання проводиться по заздалегідь встановленому переліку критеріїв, по кожному з яких оцінка реалізації повноважень депутатам може скласти від «0», в разі повної невідповідності критеріїв, до «5», в разі повної відповідності критерію. Загальна оцінка представляє собою середнє значення всіх оцінок по кожному з критеріїв.

Таким чином, в разі повної відповідності всім критеріям, діяльність депутата могла бути оцінена в 5 б.

Критерії, по яким здійснюється оцінювання, базуються на вихідних умовах відповідності діяльності місцевих депутатів принципам відкритості та прозорості, добросовісності та підзвітності.

Під **відкритістю для виборців** розуміється повнота та доступність інформації про обраних представників – місцевих депутатів;

Під **прозорістю діяльності** – реалізація депутатських повноважень у відкритий спосіб, що дозволяє здійснювати громадський контроль;

Під **добросовісним представництвом** інтересів своїх виборців **розуміється** поведінка та дії, які відповідають набору моральних та етичних принципів та стандартів, які, серед іншого, створюють бар'єри для корупційних дій;

Під **підзвітністю громаді** **розуміється** відповідальність місцевих депутатів за здійснення своїх повноважень.

Критеріями виступали такі показники:

- 1) Розміщення інформації про депутата на офіційному сайті ради: біографічна довідка, що включає інформацію про освіту, місце і досвід роботи, про партійну приналежність, а також партію, від якої обрано депутата; фотокартка депутата;
- 2) Оприлюднення повної та актуальної інформації про місце і час проведення прийому громадян, а також контактних відомостей, для здійснення зв'язку з депутатом;
- 3) Здійснення регулярного особистого прийому громадян не рідше, ніж 1 раз на місяць, відповідно до встановленого графіку проведення прийому;
- 4) Регулярне інформування виборців про свою діяльність, включаючи використання каналів інформування, які дозволяють здійснення двосторонньої комунікації з громадянами (використання соціальних мереж);
- 5) Дисципліна відвідування пленарних засідань сесій ради;
- 6) Дисципліна відвідування засідань постійних депутатських комісій ради, до складу яких входять депутати;
- 7) Добровільне оприлюднення декларації в відкритих джерелах інформації (окрім оприлюднення такої інформації в відповідному Державному реєстрі);
- 8) Подання депутатських запитів з актуальних питань розвитку громади;

- 9) Дотримання принципу єдиного та неперехідного голосу депутата місцевої ради (персональне голосування);
- 10) Дотримання виваженої позиції при розгляді проектів рішень, які в процесі підготовки не пройшли належного вивчення інтересів широких кіл міської спільноти та не отримали позитивних відгуків з боку широкого кола експертної спільноти міста (голосування при розгляді «спірних» проектів рішень);
- 11) Належне врегулювання конфлікту інтересів, в разі його виникнення, під час прийняття рішень радою;
- 12) Наявність підтвердженої інформації про звіт депутата за результатами його діяльності за рік, про що свідчать відповідні публікації на офіційних сайтах, в соціальних мережах, ЗМІ;
- 13) Проведення публічної звітної кампанії: відкриті зустрічі з виборцями, без урахування зустрічей з трудовими колективами підприємств або установ, на яких працює або власником яких є депутат;
- 14) Публікація повного звіту про виконану роботу в ЗМІ, в соціальних мережах, на офіційних сайтах депутатів, партій місцевих рад;
- 15) Відповідність змісту звіту вимогам ЗУ «Про статус депутатів місцевих рад»;
- 16) Інформування місцевої ради про результати свого звітування;
- 17) Інформування про використання коштів депутатського фонду, або його аналогу;

В той самий час, задля адекватного відображення локального контексту діяльності кожного депутатського корпусу, представники яких проходять персональне оцінювання, обмежений перелік показників, може бути виведений з оцінювання, в разі, якщо певний показник діяльності не є актуальним для певної міської ради. При цьому персональна оцінка кожного депутата так само уявляє собою середній показник оцінок по всім показникам, які були застосовані. До показників, які можуть виводитись за межі оцінювання, належать:

- 1) Подання депутатських запитів з актуальних питань розвитку громади – в разі, якщо в місцевій раді відсутня практика використання інструменту депутатських запитів взагалі, натомість в депутатів є можливість вирішення питань, пов'язаних з реалізацією своїх повноважень на рівні депутатського звернення.
- 2) Дотримання принципу єдиного та неперехідного голосу депутата місцевої ради (персональне голосування) – в разі, якщо в раді відсутня електронна система для голосування/або відсутня проблема «неперсонального» голосування депутатів.
- 3) Дотримання виваженої позиції при розгляді проектів рішень, які в процесі підготовки не пройшли належного вивчення інтересів широких кіл міської спільноти та не отримали позитивних відгуків з боку широкого кола експертної спільноти міста (голосування при розгляді «спірних» проектів рішень) – в разі

якщо таких проектів протягом року, щодо якого здійснюється оцінювання, не було.

- 4) Дії в умовах конфлікту інтересів при розгляді проектів рішень – є обов'язковим критерієм, в разі, якщо протягом моніторингового періоду в депутата виникав конфлікт інтересів при прийнятті рішень (під час роботи в складі постійної комісії, або під час участі в пленарному засіданні сесії).
- 5) Інформування про використання коштів депутатського фонду (або його аналогу) – є обов'язковим критерієм лише для депутатів тих місцевих рад, в яких наявність такого «фонду» передбачена рішенням відповідної міської ради.

Окрім того, до секретарів міських рад, депутатів, які не входять до складу жодної постійної комісії, а також до голови та заступників голови обласної ради, не застосовується показник відвідування постійних комісій ради.

Для збору інформації за визначеними критеріями використовується аналіз інформації, розміщеної на офіційних сайтах рад, партій, депутатів, та інформації, отриманої у відповідь на запити на інформацію; проведення спостережень та експериментів за виконанням депутатами своїх повноважень та взаємодії з громадянами.

Перевірка проведення прийому виборців здійснювалась шляхом відвідування без попереднього повідомлення приймалень депутатів у той час, який самими депутатами був визначений, як час проведення прийому виборців.

Вивчення діяльності депутатів щодо відвідування пленарних засідань сесій та засідань постійних депутатських комісій, персонального голосування протягом пленарних засідань сесій, врегулювання конфлікту інтересів, проведення звітних заходів відбувався шляхом очного спостереження за ходом відповідних заходів, а також вивчення протоколів та відеозаписів пленарних засідань сесій та засідань постійних депутатських комісій.

Для збору інформації за іншими критеріями використовувалися офіційні сайти рад, партій і депутатів, інформаційні запити, моніторинг та аналіз публікацій в ЗМІ, соціальних мережах.

Експертне опитування.

В обласних центрах, де дистанція між депутатами міської ради і громадянами, набагато більше, ніж в невеликих містах проводилось опитування експертів, з метою порівняння оцінок експертного співтовариства з результатами комплексного персонального оцінювання за заздалегідь визначеними об'єктивними критеріями.

Для участі в експертному оцінюванні депутатів запрошувалися головні редактори ЗМІ міста, а також журналісти, що спеціалізуються на висвітленні діяльності міської ради, представники наукової спільноти міста, сфера наукових інтересів яких дотична до питань здійснення місцевого самоврядування та здійснення міської політики, а також громадські активісти, діяльність яких пов'язана з взаємодією з депутатським корпусом ради.

Експертам пропонувалося дати індивідуальну оцінку кожному депутатові міської ради. Крім того, експертам пропонувалося вибрати критерії, якими вони в першу чергу керувалися при оцінюванні депутатів міської ради. Серед таких критеріїв є такі, за якими проводиться оцінювання депутатів за об'єктивно вимірюваними показниками, а також експертам надається можливість визначити власні критерії, які в запропонованому переліку відсутні.

По завершенню збору експертних оцінок, обчислюється середня оцінка депутата місцевої ради серед усіх експертів. Опитування експертів відбувається індивідуально, що виключає можливість впливу оцінок експертів один на одного.

Про що цей звіт.

В цьому звіті представлені результати комплексної персональної оцінки депутатів за результатами третього року повноважень.

Строки та джерела

Польовий етап моніторингу здійснення прийому виборців тривав в період з 1 лютого по 30 квітня 2021 р.

Період для визначення оцінки по відвідуванню пленарних засідань сесій, засідань постійних комісій, виступів під час пленарних засідань, подання депутатських запитів, врегулювання конфлікту інтересів при прийнятті рішень, персонального голосування – листопад 2020-листопад 2021 рр..

Основою для визначення оцінок, пов'язаних зі звітами депутатів, була кампанія звітування депутатів про свою діяльність за перший рік здійснення ними повноважень, яка розпочалась наприкінці 2021 року. Кінцевою точкою оцінювання депутатської звітності є 15 березня 2022 р. В разі, якщо звіт депутата відбудеться пізніше зазначеної дати, він буде врахований в сукупній оцінці діяльності депутата протягом всього скликання, яка враховує звітні кампанії за всі роки.

Джерелами для висновків щодо надання інформації про депутатів на офіційних сайтах місцевих рад, інформування про час та місце здійснення прийому виборців, а також контактні відомості для здійснення зв'язку з депутатами слугували, відповідно, офіційні сайти місцевих рад, офіційні сайти та/або сторінки в соціальних мережах місцевих осередків політичних партій та самих депутатів. Щодо інформування про свою діяльність депутатами джерелами для висновків слугували сторінки депутатів в соціальних мережах та, в окремих випадках, місцеві газети. Перевірка здійснення прийому виборців депутатами місцевих рад здійснювалась шляхом моніторингових візитів за вказаними депутатами адресами та графіками проведення прийому виборців. В разі, якщо протягом першого моніторингового візиту не вдавалось підтвердити проведення прийому виборців, здійснювалась, як мінімум, 1 додаткова перевірка. Лише після декількох невдалих спроб потрапити на прийом до місцевого депутата, робився висновок щодо невідповідності депутата зазначеному критерію: проведення особистого прийому виборців, як мінімум, раз на місяць.

Висновки

За результатами проведеної комплексного моніторингу максимальна оцінка діяльності депутатів Чернігівської міської ради складає 4 бали із 5 можливих. І тільки 8 із 42 депутатів отримали оцінку «4»: Віталій Гриць, Андрій Дериземля, Вікторія Лазаренко, В'ячеслав Летута, Роман Резнік, Марина Рейко, Роман Старіков, Наталія Хольченкова. 5 балів не отримав жоден з депутатів.

Один депутат взагалі отримав оцінку “1” - Павло Гармаш. Він більше ніж, на 80% не відвідував пленарні засідання сесій в раді та не відвідав жодного засідання постійної комісії в раді.

19 із 42 депутатів отримали посередню оцінку - “трійку”. Ці депутати показали згідно аналізу задовільний рівень роботи в раді. І робота в раді 14 депутатів була оцінені як незадовільна та отримали двійку. Це означає, що ці депутати не виконують на пряму свої обов'язки щодо здійснення прийому виборців, відвідування постійних комісій та сесій, а також не реалізують відповідно свої повноваження, як депутат.

Окремо було проведено експертне оцінювання місцевих депутатів із залученням до оцінки 22 відомих місцевих діячів з різних сфер. Отже, **за результатами експертного оцінювання в лідери найкращих депутатів увійшли – Регіна Гусак, Андрій Дериземля, Марина Рейко.**

Найгіршими за думкою експертів виявились Павло Вовк, Павло Гармаш, Катерина Демченко, Сергій Кириєнко, Володимир Коваленко, Дмитро Митрофанов, Віктор Сехін, Роман Старіков, Олена Стрілець, Віталій Хрустицький.

Щодо звітування депутатів Чернігівської міської ради, то тут спостерігається ситуація, коли на момент активної фази проведення звітування депутатів припало повномасштабне вторгнення Росії на територію України. Відповідно, є ймовірність того, що саме цей факт не дозволив повноцінно та взагалі прозвітуватись за свою депутатську роботу.

За депутатську діяльність 2021 року відзвітувалось 11 депутатів Чернігівської міської ради: Віктор Бистров, Віталій Голець, Віталій Гриць, Андрій Дериземля, Вікторія Лазаренко, В'ячеслав Летута, Роман Резнік, Марина Рейко, Роман Старіков, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова. Відсутня інформація щодо публічного звітування по депутатам. Також всі 11 депутатів мають розміщений звіт на офіційному сайті Чернігівської міської ради у відкритому доступі. Натомість головною тенденцією залишається те, що майже 74% депутатського корпусу не бажають звітувати, тобто виконувати свій обов'язок перед громадою.

За результатами моніторингу стану відкритості та прозорості, було визначено, що тільки 9 депутатів Чернігівської міської ради мають на офіційному сайті ради повну інформацію про себе - біографію (інформація про освіту, досвід роботи, місце роботи,

сімейний стан, партійну приналежність) та фотокартку. Якщо порівнювати з результатами роботи минулого скликання депутатів, то спостерігається негативна тенденція. Але така тенденція також має місце на фоні повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

Натомість позитивна тенденція спостерігається у відвідуванні пленарних засідань сесій депутатами за 2021 рік в порівнянні з минулим скликанням депутатів. Зі всього складу депутатів тільки один відвідав лише дві сесії пленарного засідання - Павло Гармаш.

Більша половина депутатів Чернігівської міської ради (29 депутатів) відвідали 90-100% пленарних засідань і отримали максимальну оцінку по відвідуванню. Жодного разу не пропустили пленарне засідання сесій 19 депутатів Чернігівської міської ради², що є позитивною тенденцією в порівнянні з минулим роком.

Що стосується відвідуваності депутатських постійних комісій, то тут спостерігається дещо гірша тенденція. Тільки 25 депутатів³, а це майже 60% від усіх депутатів відвідали від 60 до 90% засідань постійної комісії. Один депутат не відвідав жодного засідання постійної комісії - Павло Гармаш. Також один депутат відвідала до 60% засідань постійної комісії - Ірина Должикова.

Прийом виборців депутатами переважно здійснюється за попередньою домовленістю. Інформація про час прийому та адресу приймальні розміщена на сайті Чернігівської міської ради в розділі «Депутати міської ради». Хоча й в деяких депутатів або взагалі відсутня будь-яка контактна інформація, або є недостовірною, що унеможливорює встановлення контакту з депутатом та свідчить про неналежне виконання своїх повноважень перед виборцями. Тільки 17 депутатів⁴ від усіх оприлюднили повну інформацію про здійснення прийому виборців.

З 42 депутатів вдалось підтвердити прийом у 39 обранців. У порівнянні з депутатами сьомого скликання, показник здійснення прийому знаходиться на вищому рівні. Більшість депутатів публікують номер телефону, електронну пошту, адреси здійснення приймалень та графіки здійснення прийому виборців. Варто зазначити, що ці зміни відбулись вже в ході моніторингу, комунікації з міською радою та депутатами, які враховували усні рекомендації і наповнили свої профілі необхідною інформацією.

39 обранців проводять прийом виборців, що становить 93% депутатського корпусу, у двох з них (Вікторія Лазаренко та В'ячеслав Летута) графік особистого прийому відрізняється від загального – необхідно попередньо записуватись для особистого

² Василь Білогура, Павло Вовк, Регіна Гусак, Юлія Дарницька, Катерина Демченко, Андрій Дериземля, Владислав Кухар, Інна Левченко, Галина Ленник, Лариса Лесун, В'ячеслав Летута, Олександр Ломако, Наталія Малець, Вікторія Овчаренко, Наталія Рашина.

³ Віктор Бережний, Віктор Бистров, Павло Вовк, Руслан Волок, Юлія Дарницька, Катерина Демченко, Сергій Кириєнко, Владислав Кухар, Ігор Мандровний, Дмитро Митрофанов, Марія Рейко, Віктор Сехін, Олена Стрілець, Юрій Тарасовець.

⁴ Віталій Голець, Віталій Гриць, Юлія Дарницька, Андрій Дериземля, Сергій Кириєнко, Вікторія Лазаренко, В'ячеслав Летута, Вікторія Овчаренко, Роман Резнік, Віктор Сехін, Ірина Соломаха, Роман Старіков, Артем Тарасенко, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова, Максим Черненко, Олександр Шевчук.

прийому з депутатом. Але регулярний прийом виборців здійснюють помічники депутатів.

Тільки по трьом депутатах не вдалося підтвердити прийом громадян, адже за вказаними адресами приймальні були зачинені, а контактні телефони не відповідали та залишались без зворотного зв'язку – Віталій Голець, Віктор Сехін та Дмитро Митрофанов. У випадках, коли не вдалося підтвердити факт прийому громадян депутатами з першого разу, представники Агенції міських ініціатив відвідували такі приймальні другий і третій рази.

Абсолютно всі депутати Чернігівської міської ради вказали свої контактні дані на сайті Чернігівської міської ради. І тільки у трьох депутатів ці контактні дані не були підтвержені, адже за час проведення моніторингу моніторам не вдалося по ним зв'язатись з депутатами.

Переважна більшість депутатів вказують в своїх профілях таку фразу, як «за попередньою домовленістю» замість зазначення графіку прийому виборців і в деяких випадках замість вказання адреси.

Також депутати нерідко комунікують з громадянами через соціальні мережі, окрім сайту міської ради: пишуть про прийом виборців, про результати своєї депутатської діяльності та про результати комунікацій з виборцями. Така практика здебільшого використовується серед депутатів, які вперше отримали депутатські повноваження. До речі, «новенькі» депутати часто намагаються бути активними і помітними суспільству.

Відкритість та прозорість

На сайті Чернігівської міської ради є окремий розділ “Депутати міської ради”⁵, де міститься коротка інформація по 42 депутатам міської ради. Під час моніторингу по цьому напрямі була проаналізована оприлюднена на офіційному сайті міської ради інформація про кожного депутата, періодичність і факт проведення прийому виборців депутатами, а також було виявлено, наскільки депутати є публічними і які засоби зв’язку для комунікації з виборцями використовуються.

За результатами моніторингу, тільки 9 депутатів Чернігівської міської ради подали на офіційний сайт ради повну інформацію про себе - біографію (інформація про освіту, досвід роботи, місце роботи, сімейний стан, партійну приналежність), а також фотокартку. Інша ж частина депутатів не мають на сайті органу місцевого самоврядування інформації про освіту, досвід роботи та сімейний стан.

Окрім цього, відповідний розділ на сайті Чернігівської міської ради не передбачений самою структурою оприлюднення інформації про освіту, місце роботи та сімейного стану депутата. Тому біографічні дані окремих депутатів містяться в додатковому файлі в тому ж розділі. Натомість у розділі по кожному депутату міської ради міститься: фотокартка депутата, місце роботи депутата та його партійна приналежність.

Щодо інформації про прийом виборців, то абсолютно по всім депутатам оприлюднена інформація про прийом виборців на сайті органу місцевого самоврядування, тобто вона доступна онлайн. Натомість далеко не всі депутати оприлюднили інформацію про місце та час прийому виборців, а також не всі вказали достовірні свої контактні дані. Отже, серед 42 депутатів Чернігівської міської ради тільки 17 депутатів⁶ оприлюднили повну інформацію про прийом виборців.

Результати моніторингу показали, що більшість депутатів Чернігівської міської ради здійснюють прийом виборців за попередньою домовленістю. Тобто за вказаними контактами депутатів на сайті міської ради виборці мають домовитись про зустріч, навіть якщо на тому ж сайті вказана адреса і час прийому виборців. Найчастіше графік прийому виборців депутатами не є актуальним. А прийом здійснюють, зазвичай, помічники, а не депутати. Відповідно моніторингові візити у зазначені дні прийому виборців і за відповідною адресою інколи залишилися безрезультатними.

Наприклад, по трьом депутатам не вдалося підтвердити прийом громадян, адже за вказаними адресами приймальні були зачинені, а контактні телефони не відповідали та залишались без зворотного зв’язку – Віталій Голець, Віктор Сехін та Дмитро Митрофанов. У випадках, коли не вдалося підтвердити факт прийому громадян

⁵ <https://chernigiv-rada.gov.ua/deputat/>

⁶ Віталій Голець, Віталій Гриць, Юлія Дарницька, Андрій Дериземля, Сергій Кириєнко, Вікторія Лазаренко, В’ячеслав Летута, Вікторія Овчаренко, Роман Резнік, Віктор Сехін, Ірина Соломаха, Роман Старіков, Артем Тарасенко, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова, Максим Черненко, Олександр Шевчук.

депутатами з першого разу, представники Агенції міських ініціатив відвідували такі приймальні другий і третій рази.

Абсолютно всі депутати Чернігівської міської ради вказали свої контактні дані на сайті Чернігівської міської ради. І тільки у трьох депутатів ці контактні дані не були підтверджені, адже за час проведення моніторингу моніторам не вдалося по ним зв'язатись з депутатами.

**National Endowment
for Democracy**
Supporting freedom around the world

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

Доброчесність

На цьому етапі було досліджено якісні та кількісні показники діяльності депутатів Чернігівської міської ради безпосередньо під час пленарних засідань міської ради та постійних комісій.

За отриманими результатами моніторингу відвідуванні пленарних засідань сесій депутатами за 2021 рік в порівнянні з минулим скликанням депутатів. Зі всього складу депутатів тільки один відвідав лише дві сесії пленарного засідання - Павло Гармаш.

Більша половина депутатів Чернігівської міської ради (29 депутатів) відвідали 90-100% пленарних засідань і отримали максимальну оцінку по відвідуванню. Жодного разу не пропустили пленарне засідання сесій 19 депутатів Чернігівської міської ради⁷, що є позитивною тенденцією в порівнянні з минулим роком.

Що стосується відвідуваності депутатських постійних комісій, то тут спостерігається дещо гірша тенденція. Тільки 25 депутатів⁸, а це майже 60% від усіх депутатів відвідали від 60 до 90% засідань постійної комісії. Один депутат не відвідав жодного засідання постійної комісії - Павло Гармаш. Також один депутат відвідала до 60% засідань постійної комісії - Ірина Должикова.

Таким інструментом як депутатські звернення за перший рік хоча б один раз скористалися 33 депутати. Жодного депутатського запиту не було подано від 9 депутатів⁹ Чернігівської міської ради.

Всі депутати голосували персонально. Декларації не розміщуються на сторінках депутатів на сайті Чернігівської міської ради.

Згідно Закону України «Про статус депутатів місцевих рад» депутат користується правом подання депутатських запитів. Інформацію про використання депутатського фонду оприлюднило лише 5 депутатів Чернігівської міської ради: Віталій Гриць, Вікторія Лазаренко, В'ячеслав Летута, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова.

В основному запити стосувались проблем освітлення, ремонту доріг та вулиць, облаштуванню прибудинкових територій, покращення інфраструктури для маломобільних груп населення, проведення ремонту автомобільно-пішохідного маршруту тощо.

У Чернігівській міській раді не було помічено ті випадки, коли депутат не приймає участі в голосуванні, використовуючи картку для голосування іншого депутата.

⁷ Василь Білогура, Павло Вовк, Регіна Гусак, Юлія Дарницька, Катерина Демченко, Андрій Дериземля, Владислав Кухар, Інна Левченко, Галина Ленник, Лариса Лесун, В'ячеслав Летута, Олександр Ломако, Наталія Малець, Вікторія Овчаренко, Наталія Рашина.

⁸ Віктор Бережний, Віктор Бистров, Павло Вовк, Руслан Волок, Юлія Дарницька, Катерина Демченко, Сергій Кирієнко, Владислав Кухар, Ігор Мандровний, Дмитро Митрофанов, Марія Рейко, Віктор Сехін, Олена Стрілець, Юрій Тарасовець.

⁹ Руслан Волок, Павло Гармаш, Віталій Гриць, Катерина Демченко, Ірина Должикова, Наталія Малець, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова.

Підзвітність

Кожен депутат міської ради повинен проводити звітування про свою діяльність перед виборцями на відкритих зустрічах, розробляти звіти та публікувати їх на офіційному веб-сайті органу влади, або у місцевих ЗМІ.

Вимога звітування закріплена в статті 16 Закону України “Про статус депутатів місцевих рад”. І хоча відповідно до законодавства форма звіту може різнитись, одним з найдоступніших методів є звіт на сайті міської ради.

Окрім того, Регламентом Чернігівської міської ради також передбачене звітування депутатами за свою діяльність перед виборцями: розділ 2, стаття 6 п.5 5 «Депутат періодично, але не рідше одного разу на рік, зобов’язаний звітувати про свою роботу перед виборцями. Проведення звітів депутатів визначається з 1 січня по 15 лютого наступного за звітним року. Звіт про діяльність на останній рік повноважень ради проводиться не пізніше як за тридцять днів до дня проведення наступних місцевих виборів. Депутат зобов’язаний подати завчасно письмовий звіт для його розміщення на офіційному веб-сайті Ради, а також провести звітну зустріч із виборцями в строки вказані вище. Депутату заборонено замінити звіти та звітні зустрічі виступами в ЗМІ, а такі виступи можуть лише доповнювати процедуру звітування».

Більшість депутатів Чернігівської міської ради нехтують вимогою щодо звітування та не публікують свої звіти на сайті міськради, щоб всі виборці могли з ним ознайомитись.

За депутатську діяльність 2021 року відзвітувалось 11 депутатів Чернігівської міської ради: Віктор Бистров, Віталій Голець, Віталій Гриць, Андрій Дериземля, Вікторій Лазаренко, В’ячеслав Летута, Роман Резнік, Марина Рейко, Роман Старіков, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова. Відсутня інформація щодо публічного звітування по решті депутатам. Також всі 11 депутатів мають розміщений звіт на офіційному сайті Чернігівської міської ради у відкритому доступі. Натомість головною тенденцією залишається те, що майже 74% депутатського корпусу не бажають звітувати, тобто виконувати свій обов’язок перед громадою. Решта депутатів не прозвітувались перед виборцями із жодних можливих способів.

Це може бути пов’язано з тим, що звітування депутатів Чернігівської міської ради припало на момент активної фази проведення звітування депутатів припало повномасштабне вторгнення Росії на територію України. Відповідно, є ймовірність того, що саме цей факт не дозволив повноцінно та взагалі прозвітуватись за свою депутатську роботу.

Окрім фактичної наявності звіту, важливе й його якісне наповнення. Якщо проаналізувати подані звіти депутатів, то тут також є, що вдосконалювати. Тільки звіти двох депутатів Чернігівської міської ради (Віталій Гриць та Андрій Дериземля) відповідають всім критеріям та містять наступну інформацію:

- 1) роботу у виборчому окрузі;
- 2) про прийняті радою та її органами рішення;
- 3) про діяльність депутата в раді та її органах, в які він обраний;

- 4) про персональну участь депутата в обговоренні, прийнятті та організації виконання рішень ради та її органів;
- 5) про виконання доручень виборців.

По чотирьом вищезгаданим критеріям відповідають звіти таких депутатів (Віталій Голець, В'ячеслав Летута, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова):

- 1) роботу у виборчому окрузі;
- 2) про діяльність депутата в раді та її органах, в які він обраний;
- 3) про прийняті радою та її органами рішення;
- 4) про персональну участь депутата в обговоренні, прийнятті та організації виконання рішень ради та її органів;

І інформація по трьом пунктам міститься у звітах Вікторії Лазаренко та Марини Рейко:

- 1) про прийняті радою та її органами рішення;
- 2) про діяльність депутата в раді та її органах, в які він обраний;
- 3) про прийняті радою та її органами рішення.

Немеш цікавим фактом є те, що інформація про використання депутатського фонду оприлюднена тільки в 5-ти депутатів Чернігівської міської ради: Віталій Голець, Вікторія Лазаренко, В'ячеслав Летута, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова. По решті депутатів ні на офіційному сайті Чернігівської міської ради, ні на особистих сторінках депутатів не розміщена інформація про використання депутатського фонду. Цю інформацію необхідно дізнаватись тільки за допомогою запиту на публічну інформацію.

Результати експертного опитування

В експертному опитуванні взяло участь 17 місцевих експерти. До їх числа входять громадські діячі, редактори, журналісти, соціологи, політичні оглядачі, представники бізнесу та історики.

Опитування проводилось в період: грудень 2021 – лютий 2022 року.

В результаті експертного опитування лідерами позитивних оцінок серед депутатів Чернігівської міської ради та звання «найкращого депутата» отримують Регіна Гусак, Андрій Дериземля, Марина Рейко. Максимальний бал жоден депутат не отримав за результатами експертного опитування.

29 депутатів¹⁰ отримали посередню оцінку від експертів – “трійку” за депутатську діяльність.

У список найгірших депутатів експерти віднесли таких депутатів, як: Павло Вовк, Павло Гармаш, Катерина Девченко, Сергій Кириєнко, Володимир Коваленко, Дмитро Митрофанов, Віктор Сехін, Роман Старіков, Олена Стрілець, Віталій Хрустицький.

За основу оцінювання «найкращого» депутата експерти звертали увагу переважно на такі показники:

- депутат активно працює з виборцями (здійснює прийом, займається вирішенням проблем округу/мікрорайону/району/міста, в тому числі шляхом подачі депутатських запитів, проектів рішень);
- депутат не фігурує в антикорупційних журналістських розслідуваннях і/або не відомо про його діяльність, яка має ознаки корупції (голосування в умовах конфлікту інтересів, незадекларовані майно/гроші);
- депутат відкритий (-та) до виборців і веде прозору діяльність;
- депутат активний (-на) в роботі міської ради (виступає на відкритих зборах міської ради, пропонує поправки до проектів рішень, бере участь в розробці проектів рішень, здійснює контроль за виконанням рішень).

За основу оцінювання «найгіршого» депутата експерти звертали увагу переважно на такі показники:

- депутат голосував (-ла) за суперечливі рішення Чернігівської міської ради;
- депутат фігурує в антикорупційних журналістських розслідуваннях і/або відомо про його діяльність, яка має ознаки корупції (голосування в умовах конфлікту інтересів, незадекларовані майно/гроші);
- депутат неактивний (-на) в роботі міської ради (не виступає на відкритих зборах міської ради, пропонує поправки до проектів рішень, бере участь в розробці проектів рішень, здійснює контроль за виконанням рішень);
- депутат невідкритий (-та) до виборців і веде непрозору діяльність..

¹⁰ Віктор Бережний, Віктор Бистров, Василь Білогура, Руслан Волок, Віталій Голець, Віталій Гриць, Юлія Дарницька, Ірина Должикова, Владислав Кухар, Вікторія Лазаренко, Інна Левченко, Галина Леник, Лариса Лесун, В'ячеслав Летута, Юлія Лобачова, Олександр Ломако, Олександр Луценко, Наталія Малець, Ігор Мандровний, Вікторія Овчаренко, Наталія Рашина, Роман Резнік, Марія Родикова, Ірина Соломаха, Артем Тарасенко, Юрій Тарасовець, Наталія Хольченкова, Максим Черненко, Олександр Шевчук.

Додаток 1 Експерти, які взяли участь в оцінюванні депутатів місцевих рад

1. **Шелковий Артем**, продюсер чернігівської філії Суспільного;
2. **Ковтун Юлія**, прес-служба поліції;
3. **Наталія Кулікова**, керівниця програм в “Чернігівський громадський комітет захисту прав людини”;
4. **Кужель Андрій**, громадський діяч;
5. **Сергій Кириченко**, головний редактор газети “Сім днів”;
6. **Павло Солодовник**, директор “ЧЕЛАЙН МЕДІА ГРУП”;
7. **Андрій Тіток**, продюсер новин чернігівської філії Суспільного;
8. **Сергієнко Тетяна**, регіональний координатор ГО "Асоціація громадських радників України”;
9. **Рись Ольга**, громадська діячка, директорка «Чернігівський ІТ-кластер»;
10. **Кондратьєв Ігор**, журналіст чернігівської філії Суспільного;
11. **Ілляшик Михайло**, громадський діяч;
12. **Забара Сергій**, проєктний менеджер ГО "Еко Місто”;
13. **Палькова-Свірчевська Ольга Сергіївна**, голова правління ЧОМГО СВІТАНОК;
14. **Олександр Рись**, керівник “Чернігівський політклуб”;
15. **Гашпар Олександр**, громадський діяч;
16. **Павло Пущенко**, регіональний координатор “Інститут масової інформації”;
17. **Вісканець Наталія**, менеджерка проєктів “Поліський фонд міжнародних і регіональних досліджень”.

**National Endowment
for Democracy**
Supporting freedom around the world

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ